

**Порядок і методологія регулярного оцінювання та
самооцінювання судді**

1. Загальні положення

1.1. Порядок і методологія регулярного оцінювання та самооцінювання судді (далі – Порядок) розроблені відповідно до Конституції України, Закону України “Про судоустрій і статус суддів” (далі – Закон), Закону України “Про забезпечення права на справедливий суд”, Європейської хартії про закон щодо статусу суддів (1998 р.) та з урахуванням Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, Бангалорських принципів поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схвалених Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 27 липня 2006 року № 2006/23, Рекомендації CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, ухваленої Комітетом Міністрів Ради Європи 17 листопада 2010 року, Київських рекомендацій ОБСЄ щодо незалежності судочинства у Східній Європі, на Південному Кавказі та у Середній Азії «Адміністрування судівництва, добір та відповідальність суддів» (2010 р.), Висновку № 17 (2014) щодо оцінювання діяльності суддів, якості правосуддя і поваги до незалежності судової влади Консультативної ради європейських суддів, Спільного висновку Венеціанської комісії й Директорату з прав людини Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи щодо Закону України “Про судоустрій і статус суддів”, Кодексу суддівської етики, прийнятого XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року, і визначає правові та організаційні засади регулярного оцінювання суддів.

1.2. Регулярне оцінювання судді – це встановлена законом процедура визначення уповноваженими суб'єктами індивідуальних потреб судді для підтримання його кваліфікації впродовж перебування на посаді.

1.3. Метою оцінювання та самооцінювання судді (далі також – регулярного оцінювання) становить виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

1.4. Регулярне оцінювання судді здійснюється на засадах верховенства права, незалежності суддів, рівності всіх учасників регулярного оцінювання

перед законом та недискримінації, публічності, гласності, єдності порядку та методології оцінювання, застосування єдиних критеріїв для оцінки судді.

1.5. Видами регулярного оцінювання є:

1.5.1. оцінювання судді викладачем(ами) (тренером(ами)) Національної школи суддів України;

1.5.2. оцінювання судді іншими суддями відповідного суду;

1.5.3. самооцінювання судді;

1.5.4. незалежне оцінювання роботи судді в судових засіданнях громадськими об'єднаннями.

1.6. Формами регулярного оцінювання судді є:

1.6.1. заповнення викладачами (тренерами) Національної школи суддів України анкети оцінювання за результатами кожного тренінгу під час підготовки судді;

1.6.2. заповнення анкети іншими суддями відповідного суду;

1.6.3. заповнення суддею анкети самооцінки;

1.6.4. заповнення громадськими об'єднаннями анкети незалежного оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях.

1.7. Суб'єктами регулярного оцінювання судді є:

1.7.1. викладачі (тренери) Національної школи суддів України;

1.7.2. інші судді відповідного суду;

1.7.3. суддя, який проходить регулярне оцінювання;

1.7.4. громадські об'єднання.

1.8. Результати оцінювання та самооцінювання судді використовуються самим суддею, який пройшов регулярне оцінювання, Вищою кваліфікаційною комісією суддів України та Національною школою суддів України для: а) заохочення суддів до підвищення кваліфікації і вдосконалення суддівських навичок, а також професійного і кар'єрного зростання судді; б) проведення підготовки суддів відповідно до необхідності вдосконалення їхніх знань, вмінь і навичок залежно від досвіду роботи суддів, рівня і спеціалізації суду, де вони працюють, а також з урахуванням виявлених індивідуальних потреб суддів; в) вдосконалення вмінь і навичок судді та стимулювання його професійного зростання за наслідками врахування результатів оцінювання судді іншими суддями та незалежного оцінювання громадськими організаціями роботи судді у відкритих судових засіданнях.

1.9. Результати регулярного оцінювання можуть враховуватися під час розгляду питання про обрання судді безстроково та проведення конкурсу на зайняття посади у відповідному суді, а також у інших випадках, коли

уповноваженим органом відповідно до законодавства враховуються матеріали суддівського досьє.

1.10. Форми анкет для проведення регулярного оцінювання судді, що зазначені у пп. 1.6.1.-1.6.4. п. 1.6. Порядку та затвердженні у формі додатків 1-4 до цього Порядку, є обов'язковими для використання суб'єктами регулярного оцінювання.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України (далі також – Комісія) оприлюднює затверджені форми анкет для проведення регулярного оцінювання судді шляхом розміщення на власному офіційному сайті.

1.11. Анкети регулярного оцінювання судді надсилаються до Комісії суб'єктами оцінювання, які передбачені п. 1.7. Порядку, та долучаються до суддівського досьє відповідно до цього Порядку з урахуванням вимог Положення про порядок ведення суддівського досьє.

2. Методологія регулярного оцінювання судді

2.1. Загальними критеріями регулярного оцінювання судді є:

2.1.1. Ефективність діяльності судді.

2.1.2. Якість діяльності судді.

2.1.3. Професійна чесність.

2.2. Відповідність критеріям оцінюється викладачами (тренерами) під час підготовки судді за результатами кожного тренінгу, а також іншими суддями відповідного суду, громадськими об'єднаннями чи самим суддею, шляхом заповнення анкети самооцінки, на основі виявлення:

2.2.1. для ефективності діяльності судді – умінь судді порівнювати, узагальнювати, класифікувати інформацію, уміння дискутувати, аналітичних здібностей, здатності працювати в колективі, здатності визначати головне в інформації, об'єктивності у висновках, уміння слухати і чути інших.

2.2.2. для якості діяльності судді – ясності викладення і якості обґрунтування рішень, способу організації професійної діяльності: способу підготовки справ до слухання, пунктуальності, способу управління судовими засіданнями (дотримання процедури розгляду, забезпечення дисципліни на засіданні, уважність при слуханні сторін), виявлення рівня поведінки судді (використання ввічливої, доброзичливої мови, коректне ставлення до учасників судового процесу, уникання негативного ставлення, надання можливостей сторонам обґрунтовувати свою позицію тощо), акуратності і своєчасності виконання завдань.

2.2.3. для професійної чесності судді – спроможності судді спрямовувати свою діяльність на задоволення очікувань громадян у найбільш ефективний та раціональний спосіб з урахуванням інтересів людини,

дотримання професійної етики, а також авторитету судді серед суддів (взаємодопомога, обмін інформацією, повага до досвіду, знань та професійної кваліфікації інших колег), виявлення рівня самоконтролю, об'єктивності, принциповості, незалежності (в судженнях).

3. Регулярне оцінювання судді викладачами (тренерами)

Національної школи суддів України за результатами підготовки

3.1. Регулярне оцінювання судді під час підготовки у Національній школі суддів України здійснюється за результатами кожного тренінгу.

3.2. Викладачами (тренерами) Національної школи суддів України заповнюється щодо кожного судді, який взяв участь у тренінгу, анкета оцінювання за формою, що визначена у Додатку № 1 до цього Порядку.

3.3. Анкета оцінювання судді за результатами тренінгу під час підготовки в Національній школі суддів України повинна містити:

3.3.1. оцінку судді-учасника тренінгу, що включає:

а) рівень оволодіння суддею знаннями, вміннями, навичками за результатами тренінгу;

б) рівень ставлення до виконання завдань на тренінгу (акуратності і своєчасності виконання завдань);

в) рівень прояву під час тренінгу (аналітичних здібностей, спроможності оцінювати інформацію);

г) рівень уміння взаємодіяти з колегами (спроможності ефективно вести переговори, результативно працювати в команді, працювати під тиском тощо);

г) рівень комунікаційних навичок, продемонстрованих на тренінгу (навичок складення процесуальних документів, усного мовлення у навчальній ситуації);

д) рівень сильних сторін судді (об'єктивність у висновках, аналітичність мислення, уміння слухати, працьовитість, процесуальна грамотність, прагнення до професійного зростання, здатність вибирати суттєве, толерантність).

3.3.2. рекомендації судді щодо напрямів самовдосконалення або проходження додаткового навчання.

3.4. Анкета оцінювання судді за результатами тренінгу під час підготовки в Національній школі суддів України може містити розширені рекомендації судді-учаснику тренінгу щодо залучення до науково-викладацької діяльності в Національній школі суддів України у формі:

а) участі у робочих групах з розробки курсів за відповідною темою;

б) викладання курсу за відповідною темою;

в) відрядження для роботи в Національній школі суддів України.

3.5. Національна школа суддів України ознайомлює суддю з анкетною не пізніше 5 (п'яти) днів після закінчення відповідного тренінгу в порядку, передбаченому ректором Національної школи суддів України.

Ознайомлення судді з анкетною можливе в електронній формі шляхом розміщення у захищеній частині офіційного сайті Національної школи суддів України з наданням судді доступу за відповідним обліковим записом, який передбачає можливість індивідуального ознайомлення судді зі змістом анкети.

У випадку ознайомлення судді з анкетною в електронній формі, одержання такої анкети суддею підтверджується технічною інформацією щодо перегляду відповідною облікового запису суддею.

3.6. Суддя протягом 10 (десяти) днів після одержання анкети має право надіслати свої заперечення щодо результатів оцінювання шляхом відправлення на адресу Національної школи суддів України листа з повідомленням про вручення або електронного повідомлення, зробленого через обліковий запис судді на офіційному сайті Національної школи суддів України.

3.7. За результатами розгляду заперечень судді викладач (тренер) має право протягом 5 (п'яти) днів заповнити нову анкету оцінювання. Якщо викладач (тренер) дійде висновку про відсутність підстав для заповнення нової анкети, він має право скласти про це мотивоване заперечення. Ознайомлення судді з новою анкетною відбувається за процедурою, передбаченою в п. 3.5 Порядку.

3.8. Національна школа суддів України надсилає до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України для включення в дос'є такі матеріали регулярного оцінювання судді:

3.8.1. анкету оцінювання судді за результатами кожного тренінгу;

3.8.2. заперечення судді щодо результатів оцінювання (*за наявності*);

3.8.3. анкету за результатами розгляду заперечень (*за наявності*).

3.9. Матеріали регулярного оцінювання судді надсилаються Національною школою суддів України засобами поштового або електронного зв'язку протягом місяця від дня заповнення анкети оцінювання судді, якщо результати оцінювання не заперечувалися суддею, або від дня отримання заперечень судді, якщо за результатами розгляду заперечень судді викладач (тренер) не скористався своїм правом заповнити нову анкету оцінювання, або від дня заповнення нової анкети оцінювання.

4. Регулярне оцінювання судді іншими судьями

4.1. Регулярне оцінювання судді іншими судьями відповідного суду проводиться шляхом анкетування. Анкета оцінювання судді іншим суддею відповідного суду заповнюється за формою, що визначена у Додатку № 2 до цього Порядку.

4.2. Підставами для регулярного оцінювання судді іншими судьями є:

4.2.1. вільне волевиявлення судді суду, в якому працює оцінюваний суддя, чи судді суду вищої інстанції, який розглядав скаргу на судові рішення, прийняте оцінюваним суддею;

4.2.2. рішення Комісії (кваліфікаційної палати) щодо необхідності одержання інформації про результати регулярного оцінювання роботи судді іншими судьями суду, в якому працює оцінюваний суддя.

4.3. Комісія має право прийняти рішення щодо одержання інформації про результати регулярного оцінювання роботи судді іншими судьями у випадку:

4.3.1. розгляду Комісією питання про обрання кандидата на посаду судді безстроково;

4.3.2. участі судді у конкурсі на зайняття вакантної посади судді в порядку переведення;

4.3.3. у інших випадках, коли уповноваженим органом відповідно до законодавства вивчаються матеріали суддівського досьє.

4.4. У разі прийняття Комісією (кваліфікаційною палатою) рішення щодо одержання інформації про результати регулярного оцінювання роботи судді іншими судьями, до голови суду, в якому працює такий суддя, направляється лист з пропозицією стосовно проведення анкетування серед суддів відповідного суду. Голова суду в строк не пізніше 10 (десяти) робочих днів з моменту отримання листа від Комісії скликає збори суддів, на яких повідомляє про можливість заповнити анкету оцінювання роботи судді.

4.5. Анкета оцінювання судді іншим суддею дозволяє виявити:

4.5.1. відповідність розгляду і вирішення справ суддею передбаченим законодавством засадам здійснення правосуддя;

4.5.2. обсяг професійних знань судді та підтримання ним своєї кваліфікації на належному рівні;

4.5.3. відповідність судді етичним критеріям;

4.5.4. громадську активність судді та його участь у суддівському самоврядуванні.

4.6. Для забезпечення якісної оцінки виконання суддею своїх професійних обов'язків рекомендується заповнення анкети

оцінювання судді після відвідання суддею, який надає оцінку, декількох судових засідань під головуванням оцінюваного судді.

4.7. Заповнена та засвідчена підписом судді анкета оцінювання іншого судді відповідного суду надсилається до Комісії поштою чи електронною поштою у відсканованому вигляді на офіційну електронну адресу Комісії не пізніше 20 (двадцяти) робочих днів з моменту отримання головою суду листа з пропозицією щодо проведення анкетування.

4.8. Анкета оцінювання судді іншим суддею відповідного суду долучається до суддівського дос'є в порядку, встановленому Положенням про порядок ведення суддівського дос'є.

4.9. Результати оцінювання судді іншими суддями є дійсними протягом 1 (одного) року з моменту заповнення суддями анкет.

5. Регулярне оцінювання судді шляхом заповнення анкети самооцінки

5.1. Самооцінювання судді проводиться шляхом заповнення відповідним суддею анкети самооцінки за формою, що визначена у Додатку № 3 до цього Порядку.

5.2. Підставами для регулярного оцінювання судді шляхом заповнення ним анкети самооцінки є:

5.2.1. вільне волевиявлення цього судді заповнити анкету;

5.2.2. розгляд Комісією питання про обрання цього судді на посаду судді безстроково;

5.2.3. участь цього судді у конкурсі на зайняття вакантної посади судді в порядку переведення.

5.3. Професійна самооцінка судді складається з самооцінки ставлення судді до власних операторних характеристик (операторний аспект професійної самооцінки) і ставлення до успішності розв'язання власних професійних задач (результативний аспект професійної самооцінки).

5.4. Операторний аспект професійної самооцінки пов'язаний з оцінкою себе як суб'єкта діяльності і проявляється в оцінці власних професійних якостей та вмінь у зв'язку з ідеальним образом "професійного судді".

5.5. Змістом результативного аспекту професійної самооцінки є оцінювання виконання власних професійних дій у теперішньому часі.

5.6. Детермінантами самооцінки операторних характеристик судді є:

5.6.1. когнітивні здібності (здатність до моделювання подій у ретроспективі, здатність протидіяти суспільній думці, що може спотворити процес пізнання, здатність ефективно використовувати неупорядковану інформацію, здатність протидіяти негативному емоційному фону процесу

пізнання (протиція зацікавлених осіб встановленню обставин справи, характер обставин справи тощо);

5.6.2. спеціальні юридичні здібності (здатність до написання мотивувань, що компетентно пояснюють суть судового рішення, здатність до написання мотивувань, що містять чіткі та обґрунтовані тлумачення норм закону, які можуть бути використані в подальшій судовій практиці, здатність до написання рішень, що стосуються тільки тих питань, які повинні бути вирішені у справі, здатність до написання мотивувань, що достовірно презентують факти, які необхідні для вирішення справи, здатність до написання судових рішень, що містять оцінку аргументів обох сторін, уважність до аргументів всіх сторін у справі під час їх виступу у суді (судових дебатів);

5.6.3. комунікативні здібності (поводження у спосіб, що сприяє повазі до судової системи, прояв поваги до всіх співробітників суду, здатність до написання чітких та лаконічних судових рішень, що компетентно узагальнюють відповідні факти у справі, здатність до написання судових рішень, в яких правове обґрунтування легко прослідковується, здатність забезпечити конструктивний зворотний зв'язку зі співробітниками суду).

5.7. Детермінантами самооцінки результативних характеристик судді є суб'єктивне ставлення судді до:

5.7.1. дотримання ним строків провадження у справі;

5.7.2. дотримання ним строків виготовлення судового рішення.

5.8. Анкета самооцінки судді може містити окремий блок, що стосується участі судді у професійних заходах, його професійних публікацій та прогалин у знаннях, які, на думку судді, необхідно усунути.

5.9. Анкета самооцінки судді долучається до суддівського дос'є в порядку, встановленому Положенням про порядок ведення суддівського дос'є.

6. Регулярне оцінювання роботи судді громадськими об'єднаннями

6.1. Будь-яке громадське об'єднання, відомості про яке включено до Реєстру громадських об'єднань, має право організувати незалежне оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях.

6.2. Організація незалежного оцінювання роботи судді передбачає забезпечення безпосередньої участі керівника громадського об'єднання або особи, уповноваженої у встановленому законом порядку представляти громадське об'єднання (далі – представник громадського об'єднання), в такій кількості судових засідань, яка дозволяє сформувати повне уявлення про роботу судді.

6.3. Результати незалежного оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях фіксуються в анкеті, що заповнюється за формою, яка визначена у Додатку № 4 до цього Порядку

6.4. Анкета незалежного оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях повинна містити інформацію про:

6.4.1. тривалість розгляду справи (вжиття суддею заходів щодо розгляду справи протягом розумного строку);

6.4.2. дотримання суддею правил судочинства і прав учасників процесу (кваліфіковане здійснення правосуддя з правильним застосуванням норм процесуального права);

6.4.3. культуру спілкування (здійснення суддею правосуддя на засадах поваги до честі і гідності, рівності перед законом і судом);

6.4.4. рівень неупередженості судді (всебічне, повне і об'єктивне дослідження суддею обставин справи, надання належної оцінки зібраним доказам та ухвалення на їх основі законного і обґрунтованого рішення);

6.4.5. рівень задоволення поведінкою судді учасниками процесу (чи є суддя прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки);

6.4.6. зауваження щодо ведення процесу (вказівка на недоліки, що не дозволяють зробити висновок про бездоганне виконання суддею своїх професійних обов'язків).

6.5. Анкета, підписана представником відповідного громадського об'єднання, після її заповнення надсилається на поштову адресу Комісії, а відсканована копія анкети – на офіційну електронну адресу Комісії.

До анкети незалежного оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях додається оригінал або засвідчена копія (у разі направлення по електронній пошті – відсканована копія) документа, що підтверджує повноваження особи, підписом якої скріплена анкета, та засвідчені власноручним підписом копії документів, що посвідчують особу представника громадського об'єднання.

Якщо оцінювання судді проводиться зареєстрованим громадським об'єднанням, документ, що підтверджує повноваження особи, підписом якої скріплена анкета, повинен бути засвідчений печаткою.

6.6. Громадське об'єднання, яке має намір здійснювати регулярне оцінювання суддів на постійній основі, має право надіслати до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України поштою або електронною поштою за встановленою Комісією формою такі документи:

1) заяву про намір здійснювати регулярне оцінювання суддів на постійній основі;

2) список представників громадського об'єднання, що будуть здійснювати регулярне оцінювання суддів від імені об'єднання, разом з копіями документів, що посвідчують їх особи.

У такому випадку громадське об'єднання (його представники) звільняється від обов'язку щоразу додавати до анкети оцінювання копії документів, які визначені у п. 6.5. цього Порядку.

6.7. Заява громадського об'єднання про намір здійснювати регулярне оцінювання суддів на постійній основі невідкладно реєструється Секретаріатом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Не пізніше ніж на наступний день після реєстрації Комісія надсилає на вказану адресу громадського об'єднання:

1) пам'ятку, яка містить інформацію про принципи громадського оцінювання суддів, права та обов'язки особи, що здійснює громадське оцінювання;

2) зразок анкети незалежного оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях, що затверджена згідно з цим Порядком.

6.8. Інформація про громадські об'єднання, які задекларували свій намір здійснювати регулярне оцінювання суддів на постійній основі, оприлюднюється на сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

6.9. Представники громадських об'єднань під час перебування в суді зобов'язані дотримуватися вимог процесуального закону, правил перебування в суді та вимог закону щодо проведення оцінювання; виявляти повагу до суду, учасників судового процесу та інших осіб, присутніх в судових засіданнях, бути ввічливими, не виявляти прихильності до позиції будь-якої сторони у справі.

6.10. Громадське об'єднання не повинно використовувати регулярне оцінювання судді у цілях, що є несумісними із метою такого оцінювання.

6.11. Представники громадського об'єднання під час проведення оцінювання повинні бути об'єктивними і вказувати в анкеті лише достовірну інформацію. За потреби, до анкети може бути додані фото, аудіо- або відеозапис відкритого судового засідання, яке відвідав представник громадського об'єднання.

6.12. Громадське об'єднання та його представник(и) повинні уникати регулярного оцінювання судді, у провадженні якого є або протягом останніх п'яти років перебувала справа за участю цього об'єднання або його представника(ів), членів їх сімей чи близьких родичів. Регулярне оцінювання суддів не може здійснюватися громадським об'єднанням стосовно судді,

який є членом цього об'єднання, або у діяльності якого беруть участь член сім'ї такого судді чи близький родич.

6.13. Заповнена анкета незалежного оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях долучається до суддівського досьє в порядку, встановленому Положенням про порядок ведення суддівського досьє.

6.14. Анкета незалежного оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях не включається до матеріалів суддівського досьє, якщо вона:

- 1) надійшла анонімно;
- 2) не засвідчена підписом представника громадського об'єднання;
- 3) надійшла від особи, яка не є представником громадського об'єднання, що задекларували свій намір здійснювати регулярне оцінювання суддів на постійній основі;
- 4) не містить відомостей, що дають можливість ідентифікувати судовий процес (судове засідання), робота судді в якому стала предметом регулярного оцінювання.

6.15. Про включення анкети незалежного оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях до матеріалів суддівського досьє невідкладно повідомляється суддя, щодо якого здійснювалося регулярне оцінювання, та громадське об'єднання, яке здійснювало оцінювання.

6.16. Суддя має право надати відповідь щодо інформації з анкети незалежного оцінювання роботи судді у відкритих судових засіданнях. Відповідь судді включаються до матеріалів суддівського досьє.